

SYLABUS PRZEDMIOTU W SZKOLE DOKTORSKIEJ

Tytuł	<i>System polityczno-ustrojowy państwa</i>
Tytuł w jęz. ang.	<i>Political and constitutional system of the state</i>

Status przedmiotu	obowiązkowy dla: ścieżka w dyscyplinie: nauki o polityce i administracji
	do wyboru dla:

Autor/autorzy sylabusa:	Zespół :	koordynator: dr hab. Bogusław Pytlik, prof. SGH
		członek zespołu
		członek zespołu

Sygnatura przedmiotu:

Część A

1. Syntetyczna charakterystyka przedmiotu (główne hasła – około 400 znaków):

Władza państwowa i jej legitymizacja. Państwo i jego forma. Konstytucja – ustawa zasadnicza. Naczelne organy władzy. Transformacja ustrojowa i gospodarcza. Konstytucyjne zasady ustroju. Prawo wyborcze. Organy kontroli państwowej i ochrony prawa. Samorząd terytorialny. System polityczny i jego podsystemy. Demokracja parlamentarna. Społeczeństwo obywatelskie i jego instytucje. Dialog społeczny. Partie i systemy partyjne. Współczesne systemy polityczne.

2. Słowa kluczowe (3 – 6 słów):

Państwo. Władza. System polityczny. Ustrój państwa. Administracja publiczna. Podmioty systemu politycznego.

Część B

Przedmiotowe efekty uczenia się

Powiązanie z efektami uczenia się dla SzD

Wiedza (liczba efektów od 2 do 5)

W.1	Doktorant posiada wiedzę obejmującą nie tylko szeroko pojmowane podstawy teoretyczne na temat ustroju politycznego i społeczno-gospodarczego współczesnego państwa.	P8S_WG P8S_WK
W.2	Doktorant poznał wybrane zagadnienia szczegółowe dotyczące	P8S_WG

	kompetencje naczelnych organów władzy państwowe m.in. w celu weryfikowania przyjętych sposobów postrzegania rzeczywistości polityczno-ustrojowej.	
W.3	Doktorant dysponuje wiedzą dotyczącą funkcjonowania i relacji między organami władzy państwowej oraz głównych podmiotów systemu polityczno-ustrojowego państwa.	P8S_WG
Umiejętności (liczba efektów od 2 do 5)		
U.1	Doktorant analizuje przyczyny i przebieg konkretnych procesów polityczno-prawnych oraz zjawisk społecznych, wykorzystując także wiedzę z różnych dziedzin nauki.	P8S_UW
U.2	Doktorant potrafi przedstawić usytuowanie ustrojowe i kompetencje organów władzy państwowej, ich wzajemne relacje, zasady i procedury ich funkcjonowania a także ocenić w sposób krytyczny praktykę ich działania.	P8S_UW
U.3	Doktorant potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne, a w tym wyjaśnić istotę, strukturę i zasady funkcjonowania systemu polityczno-ustrojowego państwa. Potrafi zabrać głos w dyskusji, jak i ją inicjować.	P8S_UK
Kompetencje społeczne (liczba efektów od 1 do 3)		
K.1	Doktorant wykazuje umiejętność formułowania własnych wniosków w dyskusjach dotyczących zagadnień politycznych i ustrojowych, a także potrafi dokonać krytycznej oceny poznanego dorobku naukowego obejmującego wspomnianą tematykę.	P8S_KK
K.2	Doktorant dysponuje zróżnicowanym podejściem do faktycznych efektów działania naczelnych organów władzy w państwach współczesnych.	P8S_KK
K.3	Doktorant dostrzega i docenia wagę aktywności obywatelskiej w funkcjonowaniu instytucji publicznych	P8S_KR

Część C

Semestralny plan zajęć: Wykłady

1. Władza publiczna (substancjalna, relacyjna, władza jako proces decyzyjny). Władza państwowa. Legitymizacja władzy.
2. Państwo – geneza, istota, definicje. Przyszłość instytucji państwa. Państwo a naród. Państwo a obywatel.
3. Forma państwa i jej elementy składowe, jako podstawowe kryteria podziału państw.
4. Pojęcie konstytucji i jej rodzaje. Szczególna forma, treść i moc konstytucji. Funkcje konstytucji.
5. Instytucje państwa – urząd głowy państwa, parlamenty i rządy w państwach współczesnych. Kompetencje i relacje z innymi instytucjami systemu politycznego.
6. Charakterystyka podstawowych współczesnych systemów ustrojowych.
7. Geneza III RP. Proces transformacji ustrojowej i gospodarczej.

8. Konstytucja RP z 2. 04. 1997 r. i jej systematyka. Podstawowe zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.
9. Prawo wyborcze w Polsce. Demokracja bezpośrednia – instytucja referendum w Polsce.
10. Sejm i Senat oraz Rzeczypospolitej Polskiej. Zgromadzenie Narodowe (mandat, kadencja, autonomia, organy wewnętrzne, funkcje).
11. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. (wybór, ciągłość sprawowania urzędu, odpowiedzialność, kontrasygnata, funkcje).
12. Rada Ministrów i administracja rządowa. (powoływanie, struktura, kompetencje, odpowiedzialność, Prezes Rady Ministrów).
13. Sądy i trybunały. Organy kontroli państwowej i ochrony prawa. (zasady wymiaru sprawiedliwości, Sąd Najwyższy, trybunały, sądy powszechne, prokuratura).
14. Ustrój prawny samorządu terytorialnego. (jednostki samorządu, nadzór, organy stanowiące, o. wykonawcze, formy działania).
15. Narodowy Bank Polski jako przykład instytucji systemu politycznego.
Semestralny plan zajęć: Konwersatoria
1. Pojęcie systemu politycznego. Podsystemy i funkcje systemu politycznego
2. Klasyfikacje współczesnych systemów politycznych
3. Demokracja parlamentarna. Demokracja większościowa i konsensualna
4. Koncepcje i podmiotowość społeczeństwa obywatelskiego
5. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego
6. Związki zawodowe i organizacje pracodawców. Instytucje dialogu społecznego.
7. System polityczny a system gospodarczy państwa.
8. Partie polityczne. Partie polityczne a inne dynamiczne elementy struktury politycznej (grupy interesów), geneza i rozwój partii, typologie partii, funkcje i znaczenie partii politycznych.
9. Systemy partyjne. Definicja i rodzaje systemów partyjnych, system partyjny a ustrój polityczny państwa, zmiany systemów.
10. System polityczny Wielkiej Brytanii (system parlamentarno-gabinetowy) – geneza i cechy charakterystyczne oraz funkcjonowanie
11. Model kanclerski jako odmiana systemu parlamentarno-gabinetowego – geneza i cechy charakterystyczne oraz funkcjonowanie – Republika Federalna Niemiec
12. System polityczny Stanów Zjednoczonych (system prezydencki) – geneza i cechy charakterystyczne oraz funkcjonowanie
13. System polityczny Francji V Republiki (system półprezydencki) – geneza i cechy charakterystyczne oraz funkcjonowanie
14. System polityczny Konfederacji Szwajcarskiej (system parlamentarno-komitetowy) – geneza i cechy charakterystyczne oraz funkcjonowania
15. Autorytarne i totalitarne systemy polityczne w państwach współczesnych
Literatura podstawowa (jeśli wybrane fragmenty publikacji zwartych, to wskazane podanie rozdziałów, ew. stron):
1. <i>Współczesne państwo w teorii i praktyce</i> , red. J. Oniszczyk, Warszawa 2011.
2. P. Sarnecki, <i>Ustroje konstytucyjne państw współczesnych</i> , Wolters Kluwer 2013.
3. <i>Prezydent w państwach współczesnych. Modernizacja instytucji</i> , red. J. Osiński, Warszawa 2009.
4. <i>Demokracja lokalna w państwach Europy</i> , red. I. Bokszczyński, A. Mirska, Warszawa 2014.
5. W. Skrzydło, <i>Ustrój polityczny RP w świetle konstytucji z 1997 r.</i> , Wolters Kluwer 2013.
6. <i>Współczesne partie i systemy partyjne. Zagadnienia teorii i praktyki politycznej</i> , red. W. Sokół i M. Żmigrodzki, Lublin 2003 i wyd. nast
7. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

Literatura uzupełniająca (jeśli wybrane fragmenty publikacji zwartych, to wskazane podanie rozdziałów, ew. stron):

1. J. Kuciński, *Podstawy wiedzy o państwie*, C.H. Beck 2006.
2. *Zasady podziału władzy we współczesnych państwach europejskich*, tom 1, red. nauk. S. Grabowska, R. Grabowski, Rzeszów 2016,
3. B. Pytlik, *Neoliberalna redukcja znaczenia państwa*, (w:) *Współczesny matrix? Fikcja w życiu gospodarczym, politycznym i społecznym*, red. J. Osiński, Warszawa 2015.
4. B. Pytlik, *Współczesne państwo – kryteria rozwoju cywilizacyjnego*, (w:) *Współczesne państwo jako podmiot polityki publicznej*, red. J. Osiński, Warszawa 2014.
5. S. Serafin, B. Szmulik, *Organy ochrony prawnej RP*, C.H. Beck 2010.
6. *Konstytucje państw Unii Europejskiej*, pod red. W. Staśkiewicza, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2011
7. Wybrane pozycje z serii: *Systemy konstytucyjne państw świata*, Wydawnictwo Sejmowe.

Część D

Forma zajęć:	Wymiar zajęć w godz.:
Ogółem godzin <i>w tym:</i>	60
Wykład	30
Konwersatorium	30
Elementy oceny końcowej (ogółem 100%), w tym:	
Egzamin pisemny - tradycyjny	40%
Egzamin testowy	60%
Liczba punktów ECTS	7

Część E

Metody dydaktyczne (nauczania) stosowane przez prowadzącego

- M.1. wykład tradycyjny,
M.2. wykład z wykorzystaniem technik multimedialnych,
M.3. wykład konwersatoryjny (z *aktywnością doktorantów*),
M.11. dyskusja dydaktyczna – dla konwersatorium,
M.12. praca w grupach – dla konwersatorium,
M.13. prezentacja – dla konwersatorium.

Część F

Metody weryfikacji (sprawdziany) osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia

W.1. egzamin pisemny – pytania otwarte,

W.4. test,

W.6. esej – dla konwersatorium,

W.8. prezentacja – dla konwersatorium

W.9. obserwacja i ocena sposobu zgłaszania problemu, zadawania pytań na zajęciach – dla konwersatorium

W.10. obserwacja i ocena sposobu/kultury prowadzenia dyskusji i argumentowania – dla konwersatorium